



xx november 2019

Uddannelses- og Forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen

Uddannelses- og Forskningsministeriet

Postboks 2135

1015 København K

Kære Uddannelses- og Forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen

Først vil vi gerne ønske dig tillykke med udnævnelsen. Det er jo et stort og komplekst område, som du skal sætte dig ind i. Når vi henvender os til dig, så er det fordi du som minister fastlægger antallet af tandlægestuderende, der kan optages på tandlægeskolerne hvert år og dermed indirekte fastlægger produktionen af færdige tandlæger.

Indledningsvis vil vi gerne takke for, at der med forslaget til finanslov for 2020 endelig ser ud til at ske noget i forhold til at øge antallet af tandlægestuderende og dermed på sigt øge antallet af færdige tandlæger. Det er et skridt i den rigtige retning, men desværre utilstrækkeligt, som du kan se af vedhæftede bilag.

Vi skal derfor anmode dig om at sikre et meroptag på tandlægestudiet i 2020 og årene frem, der vil sikre at vi i 2040 opnår en tandlægedækning på mindst 80 tandlæger pr. 100.000 indbyggere. Dette vil helt konkret betyde at der i perioden 2025 -2040 skal færdiguddannes yderligere 967 tandlæger, så udbuddet i 2040 vil være 5.037 tandlæger. Det vil betyde en årlig kandidatproduktion på 191 tandlæger i perioden 2025 - 2040. Dette kan sikres ved et optag på bachelordelen på 272 studerende pr. år i perioden 2020 – 2035.

En anden bekymring er underfinansieringen af tandlægeuddannelsen, der som en af to uddannelser i Danmark skal drive hospital / klinik som en del af uddannelsesforpligtelsen. Der tages ikke højde for dette i uddannelsesfinansieringen af tandlægeuddannelsen. Der bør findes en løsning på denne problemstilling uden at det påvirker taksametermodellen, der jo skal dække alle sundhedsuddannelser herunder de uddannelser, der ikke forudsætter hospitals / klinikdrift.

Vi håber, at du vil tage et møde med os og diskutere disse problemstillinger omkring tandlægeuddannelse. Vi håber, at høre fra dig snarest.

Med venlig hilsen

Irene Lund

Jens Krogsgaard

Susanne Kleist

Formand ATO

Formand PTO

Formand TF

Kopi: Sundhedsminister Magnus Heunicke  
Partiernes uddannelses- og forskningspolitiske ordførere  
Partiernes sundhedspolitiske ordførere



## ./ Bilag

Sundhedsstyrelsen har siden 2010 anbefalet at man øger optaget af tandlægestuderende med henblik på at øge produktionen af tandlæger.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger er sket på baggrund af de fremskrivningsprognoser, som Sundhedsstyrelsen med jævne mellemrum udfærdiger i samarbejde med organisationer, der repræsenterer aftagerne af tandlægekandidater m.fl.

I Tandplejeprognosen 2010 (fremskrivningsprognose for perioden 2007 – 2025) er anbefalingen:

- Optaget ved tandlægestudiet bør øges svarende til det årlige øgede optag ved specialtandlægeuddannelserne. Herudover bør der i moderat omfang kompenseres for nedgangen i antallet af tandlæger frem mod 2020 med henblik på at afvente strukturændringer i tandplejen.

På baggrund af Tandplejeprognosen 2013 (fremskrivningsprognose for perioden 2013-2035) fremsender Sundhedsstyrelsen den 12 februar 2014 anbefalinger til Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, hvor anbefalingen på tandlægeområdet lyder:

- Det er Sundhedsstyrelsens vurdering, at der på nuværende tidspunkt opleves en vis geografisk skævvridning på tandlægeområdet, således at der i yderområderne opleves en mangel på tandlæger. Styrelsen forventer, at der på sigt vil være behov for færre tandlæger, end der er i dag, men at det forventede fald i udbuddet er for markant og for hurtigt. Sundhedsstyrelsen anbefaler på den baggrund, at optaget på tandlægeuddannelsen ændres således, at optaget fra 2015 sikrer, at der fremadrettet uddannes ca. 130 tandlæger årligt.

Sundheds- og Ældreministeriet har den 23. april 2019 fremsendt den af Sundhedsstyrelsen udfærdigede anbefaling af 15. april 2019. Anbefalingerne er udfærdiget på baggrund af Tandplejeprognosen 2018 (fremskrivningsprognose for perioden 2018-2040) og lyder for tandlæger:

- Prognosens fremskrivning for tandlæger viser samlet set et fald i antallet af erhvervsaktive tandlæger frem mod 2040. Det er Sundhedsstyrelsens vurdering, at der på nuværende tidspunkt opleves en tiltagende mangel på tandlæger i hele landet og særligt i yderområderne. Det er flere faktorer, som har betydning for, hvor mange tandlæger, der er brug for i fremtiden, herunder tandlægenes køns- og aldersfordeling samt mulighed for opgaveflytning i tandplejen. Samlet set vurderer Sundhedsstyrelsen, at der fremover er behov for flere tandlæger end der uddannes inden for den gældende dimensionering af uddannelsen. På denne baggrund anbefaler Sundhedsstyrelsen, at optaget på tandlægeuddannelsen ændres således, at optaget fra 2019 sikrer, at der fremadrettet uddannes minimum 140 tandlæger årligt.

Tandlægenes professionsorganisationer har enten sammen eller hver for sig henvendt sig til dine forgængere startende med Charlotte Sahl Madsen i 2010 og sluttende med Tommy Ahlers i 2018. Det er ikke lykkedes at få justeret optagelsestallene, hvorfor vi nu står med et stort problem.

Optagelsestallene er for 2007 - 2019 ifølge KOT (Den Koordinerede Tilmelding):

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
KU	108	108	107	99	98	98	100	98	98	98	100	100	97
AAU	67	67	62	67	72	72	72	72	72	72	84	84	87
I alt	175	175	169	166	170	170	172	170	170	170	184	184	184

De ekstra studenteroptag siden 2017 i Aarhus er sket på universitetets eget initiativ.

Optagelsestallene i finansloven er frem til 2020 lidt mindre en KOT tallene og er anført som følger:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tandlæge KU	93	90	102	97	98	98	90	90	90	90
Tandlæge AAU	73	70	73	72	69	71	60	60	60	60
I alt	166	160	175	167	167	169	150	150	150	150

I Finanslovsforslag for 2020 er der anvendt et nyt system for beskrivelse af optag:

2020 -2024	København	Aarhus	I alt	
Bacheloroptag		115	85	200
Kandidatoptag		87	67	154

Der er efter KOT tallene optaget 173,8 studerende i gennemsnit i perioden 2007 – 2019.

Danmarks statistik opgør produktionen af kandidater på de forskellige uddannelser. Produktionen af tandlæger er i perioden 2007 – 2018:

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fuldført i alt H709055 Odontologi, LVU	110	131	106	123	131	122	122	118	146	120	111	126

Den gennemsnitlige kandidatproduktion har i perioden været 122,1 i det tallet fra 2015 antages at være en direkte konsekvens af fremdriftsreformen.

Det gennemsnitlige optag i forhold til den gennemsnitlige kandidatproduktion giver en gennemførelsesprocent på ca. 70,3 %.

Hvis Sundhedsstyrelsens anbefaling fra 2010 skulle følges ville dette betyde, at der hver år skulle optages mindst 180 tandlægestuderende for at kompensere for meroptag på specialtandlægeuddannelserne samt et moderat meroptag.

Hvis Sundhedsstyrelsens anbefaling fra 2013 om at uddanne 130 kandidater årligt skulle følges ville det med en gennemførselsprocent på ca. 70,3 betyde et optag på mindst 185 tandlægestuderende pr. år.

Hvis Sundhedsstyrelsens anbefaling fra 2019 om at uddanne 140 kandidater årligt skulle følges ville det med en gennemførselsprocent på 70,3 % betyde et optag på mindst 199 tandlægestuderende pr. år, hvilket synes at blive virkelighed med den seneste finanslov, hvor der lægges op til et optag på i alt 200 tandlægestuderende.

Da meroptaget skulle være påbegyndt for snart 10 år siden, er vi på grund af denne udeladelse nu kommet i en situation, hvor der er tandlægemangel. Denne mangelsituation kalder på handling nu også ud over det, der er lagt op til i finanslovsforslaget for 2020.

Tandlægemanglen kan illustreres med de aktuelle ledighedstal for tandlæger, der ifølge Akademikernes Akasse (2016 – 2018) og fra maj 2019 AC ser ud som følger:

#### Ledighedsprocent for tandlæger

	maj-19	maj-18	maj-17	maj-16
Ledighedsberørte	18	15	27	29
Ledighed	0,9%	0,8%	1,4%	1,5%
Fuldtidsledige	12	11	18	17
Bruttoledighed	0,6%	0,5%	0,8%	0,8%

#### Antal ledighedsberørte fordelt på alder – for maj 2019 ledighedsberørte omregnet til fuldtidsledige

	maj-19	maj-18	maj-17	maj-16
Under 30 år	2	3	8	10
30-39 år	4	4	8	9
40-49 år	1	1	4	2
50-59 år	4	5	5	5
Over 59 år	1	2	2	5
Total	12	15	27	31

#### Antal ledighedsberørte fordelt på region - for maj 2019 ledighedsberørte omregnet til fuldtidsledige

	maj-19	maj-18	maj-17	maj-16
Grønland	0	1	1	1
Region Hovedstaden	8	10	17	22

Region Midtjylland	2	1	6	3
Region Nordjylland	0	0	0	1
Region Sjælland	1	1	0	1
Region Syddanmark	1	2	3	0
Øvrige udland	0	0	0	1
<b>Total</b>	<b>12</b>	<b>15</b>	<b>27</b>	<b>29</b>

18 ledighedsberørte svarende til 12 fuldtidsledige i et erhverv med ca. 4000 erhvervsaktive tandlæger er helt utilstrækkeligt. Ultimo maj – primo juni 2019 er der således opslået omkring 60 ledige tandlægejob i den offentlige og private sektor.

Tandlægemanglen kan endvidere belyses med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings arbejdsmarkedsbalance <https://arbejdsmarkedsbalancen.dk/historik> . For 2018 og 2019 oplyses i balancen, at der er stor mangel på tandlægearbejdskraft i alle landets 8 arbejdsmarkedsregioner. Endelig kan manglen på arbejdskraft illustreres med antallet af erhvervsaktive tandlæger pr. 100.000 indbyggere.

Arbejdsudbuddet eksklusive orlov kan opgøres som følger i det Sundhedsstyrelsens tandplejeprognoiser er anvendt ved fremskrivningerne. 2006 tallet kan findes i tandplejeprognoсе 2013 tabel 4 på side 13 <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2013/Tandplejeprognoсе---udbuddet-af-personale-i-tandplejen-2013-2035> . 2018, 2030 samt 2040 tallene kan findes i tandplejeprognoсе 2018 – 2040 <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2019/Tandplejeprognoсе-2018-2040> . 2018 tallet findes i rapportens tabel 20 på side 56 hvor også 2040 tallet kan findes. På side 55 i rapporten anføres: I hovedscenariet (ekskl. orlov) forventes et fald i antallet af tandlæger frem mod 2029, status quo i 2030 og herefter forventes en stigning af tandlæger fra 3.905 til 4.070 i 2040.

Befolkningstallene er fra Danmarks statistik befolkningsfremskrivning <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/befolkning-og-valg/befolkning-og-befolkningsfremskrivning/befolkningsfremskrivning>

Ud fra disse data kan antallet af tandlæger pr. 100.000 indbyggere beregnes.

	2006	2018	2030	2040
Antal tandlæger	5.147	4.260	3.905	4.070
			3.857*	3.942*
			3.975**	4.280**
Befolkning	5.427.000	5.781.190	6.109.086	6.296.226

Tandlæger pr. 100.000 indbyggere	94,8	73,7	63,9 (63,1)* (65,1 %)**	64,6 (62,6)* (68,0 %)**
--	------	------	-------------------------------	-------------------------------

\*Tallene er for høje, da de baserer sig på en kandidatproduktion på 126 kandidater pr. år, hvilket der ikke er historisk belæg for. Kandidatproduktionen har gennem de seneste 10 år været på 122 pr. år. Hvis der korrigeres herfor vil der i 2030 være 3.857 tandlæger og i 2040 3.942 tandlæger.

\*\* Tallene baserer sig på Sundhedsstyrelsens anbefaling, hvor der optages 200 tandlægestuderene uddannes 140 tandlæger om året fra 2025

## Konklusion

Hvis problemstillingen med tandlægemangel skal løses inden 2040 vil det være helt nødvendigt at øge optagelsestallene på såvel bachelor som kandidatuddannelsen til tandlæge ud over det, der er foreslået i forslag til finanslov 2020.

Hvis regeringen skal lykkes med sin plan om, at:

- **vi skal styrke vores velfærd igen.** Så Danmark bliver verdens bedste land at være barn i, så der bliver mere tid til omsorg i sundhedsvæsenet, og så alle kan se frem til en tryk og værdig alderdom. Velfærd giver lige muligheder og frihed til forskellighed,
- **vi skal bekæmpe den stigende ulighed.** Så vi igen begynder at styrke den samfundsmodel, der har gjort Danmark til et af de mest tillidsfulde og trygge lande i verden. Hverken fattigdom eller grådighed hører hjemme i vores land, og vi har muligheden for at tage et opgør med begge dele.
- **vi skal tage et opgør med centraliseringen af Danmark.** Så der er udvikling, muligheder og arbejdspladser og velfærd i hele landet. Det har en værdi i sig selv, at beslutninger træffes tæt på dem, det vedrører. Danmark er for lille til store forskelle

så er der behov for, at der er et tilstrækkeligt antal varme hænder herunder tandlæger til at sikre, at der opnås de ønskede resultater ved at der i lokalområderne er de serviceydelser som befolkningen forventer herunder sundheds – og plejeydelser fra SOSU'ere, sygeplejersker, læger, tandlæger m.fl.